

Aquest mes ve a marcar un període de trànsit entre la tardor i l'hivernada. Vers mitjans mes la temperatura s'abonança una mica i després de les primeres fredorades es produeix l'anomenat estiuet de Sant Martí, que ve a escaures cap a mitja tardor.

Arreu dels pobles mediterranis aquest temps és el millor per afemar i adobar les terres.

Per muntanya comencen les grans boirades. Hom creu la boira, obra d'uns dimoniots negres com el sutge, que escampen la boira per tal de no ésser vistos, i a la seva espessor es lliuren a mil malifetes.

Hom aplica qualificatius personals a la boira: el del "la Tinyosa" quan és molt espessa, i el de "la Ploranera o Pixanera" quan és humida.

Per la regió del Montseny, creien que fent bellugar eines de tall hom tallava la boira i l'escampava.

Aquest mes comencen les nevades. Quan neva per les contrades de muntanya on sol nevar sovint, la gent diu que al cel fan festa gran i que plomen les oques. La neu sempre és ben rebuda. El refrany ens diu:

"La neu ve de Déu. Any de neu, any de Déu".

Quan aquest mes ens parla així el refranyer:

"Novembre acabat, hivern començat"

"Novembre calent, maig gelat"

"Novembre enllà, agafa la manta i no la deixis anar"

"Novembre assoliat i abril plujós, estiu abundós"

"Si el novembre trona, la collita serà bona"

"Dixós el mes que entra amb panellets i acaba amb greixets"

"De la vinya plantada per Sant Martí, és la que fa l'olí més fi"

"Quin no té ovelles a l'hivern ni garbes a l'estiu, en gran descans viu".

Per les contrades olieres, vers la darrerria d'aquest mes s'inicia la collita de les olives. Hom creu que és el temps més bo per a caçar els animals de pells estimada, tals com gats mesquers, feixines, esquiroles, guilles i teixons.

Per les contrades vinaters, vers aquest temps se solia fer el tast del vi novell.

"Per Sant Martí, mata el porc i enceta el vi"

d'avui eren iguals arreu; tres misses de difunts al matí; novenari amb sermó a la tarda, amb cant d'absoltes i de lamentacions de les ànimes. El parament de l'altar era tot negre i es cremava cera groga amb profusió. Els nostres avis creien que els difunts que encara no feia cinc anys que eren morts, avui acudien a missa per tal d'oír les tres misses que es dieuen en sufradi de llurs ànimes.

DIES ASSENYALATS

Dia 1: Tots-sants: Antigament, avui era dia de treva. Són propis d'aquest dia dos menjars especials: castanyes torrades i panellets.

Es costum portar flors a les tombes dels difunts per aquesta diada.

En el calendari dels costums tradicionals dels nostres avis, avui començava l'hivern; per tant era obligat de posar-se robes gruixudes i sortir amb l'abric per primera vegada a la tenporada, el qual hom havia de portar fins pel Dijous Sant.

"Per Tots-sants, capes i mucadors grans"

En tal dia com avui les cases es vestien també d'hivern.

Segons la veu popular, avui no és la festa de tots els sants que hi ha al cel, sinó de tots els que no tenen dia fixat per a la celebració de la seva festa, i que, per tant, no es troben al calendari.

Dia 2: Commemoració dels fidels Difunts: Els cultes tradicionals

Dia 11: Sant Martí: Una tradició explica l'origen de l'estiuet de Sant Martí.

Un dia fred rigorós, sant Martí passava en cavall per un bosc espès, situat en el terme de l'avui barri barceloní de Sant Martí, i trobà a un recó del camí un pobret que tremolava de fred i que semblava morir-se. El sant, ple de compassió, va donar-li la seva capa. Aquell pobre era el diable, que volia fer perdre al sant, i precisament se li va presentar per induir-lo a que li dongués la capa, per tal que així mancat d'abric es morís de fred; però Nostre Senyor, que vetllava pel sant, al moment féu apaivagar i endolcir la temperatura i salvà al sant.

Dia 29: Sant Sadurní: Fou el primer que va predicar el cristianisme a la nostra terra després de la vinguda dels apòstols.

Costumari Català de Joan Amades
Teresa Ametller

CATALUNYA, 12 - Tel. 842 07 19
LA ROCA

JOSEP GIRBAU FABREGAS

Tarragona, 3 - Tel. 849 00 88
GRANOLLERS

JURÍDICA, LABORAL,
GRUP
ASSESORIA
CONTABLE, FISCAL

Descubra las ventajas
de un grupo seguro.

El grupo UAP ha estado siempre a la vanguardia en el mundo del seguro. Decir UAP es hablar de uno de los grandes aseguradores, pero también es mencionar el futuro de generaciones.

Grupo Asegurador UAP, Unión Española
SUCURSAL REGIONAL PARA CATALUÑA Y BALEARES
Pº de Gracia, 33-Tel. 3181678-BARCELONA 08007